

Angående Råd & Röns artikel om huvudskyddet Hövding

Hej!

Råd & Rön har i en artikel (2014-06-09 på www.radron.se) tagit upp huvudskyddet Hövding och då även hur Hövding har provats och godkänts, en process där SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut varit involverat. SP har uppfattat vissa faktafel i artikeln och ser även behovet av att ytterligare informera avseende de tester som gjorts och rollen för inblandade parter och vill därför anföra följande.

I artikeln sägs att Hövding inte klarade de skyddskriterier som internationella standarder föreskriver. Man anger däremot inte vilka standarder det gäller och inte heller skyddskriterier det gäller. SP har dock antagit att det är EN 1078 som avses.

Grunden för **CE-märkning** är de sk. Nya Metoden-direktiven. Det rör sig om ett trettio-tal produktområden t.ex. leksaker och personlig skyddsutrustning, som omfattas av dessa direktiv. I Nya Metoden-direktiven föreskriver man att en produkt skall uppfylla vissa grundläggande krav avseende hälsa, säkerhet, funktion och miljö. För att visa att produkten uppfyller dessa grundläggande krav skall tillverkaren märka produkten med CE-märket och som underlag för detta skall tillverkaren ha ett antal dokument. Förenklat kan man i många fall säga att det finns två vägar för en tillverkare att visa att man verkligen uppfyller direktivets grundläggande krav. Antingen provar man sin produkt enligt en eller flera harmoniserade standarder, eller så låter man ett Anmält Organ göra ett utlåtande, grundat på ett underlag som det anmälda organet beslutar omfattningen av. Det sistnämnda är den variant man väljer när det inte finns någon harmoniserad standard som går att tillämpa på produkten.

Ett **Anmält Organ** är utsett av ett medlemslands regering. Ett Anmält Organ kan få i uppdrag att utföra vissa aktiviteter i samband med att en produkt skall CE-märkas enligt ett eller flera EU-direktiv. Beroende på direktiv varierar det Anmälda Organets uppdrag. Ett av de uppdrag ett Anmält Organ kan få är att utvärdera produkter avseende de grundläggande kraven för CE-märkning som finns i respektive direktiv, när tillverkaren väljer att inte gå vägen med en harmoniserad standard, eller i de fall det inte finns någon harmoniserad standard som är tillämplig (såsom fallet ofta är för annorlunda och nyskapande produkter). SP är Anmält Organ för bland annat PPE-direktivet och kan således få i uppdrag att utvärdera produkter i enlighet med detta direktiv.

Akreditering är en kompetensbedömning som utförs för laboratorier, certifieringsorgan, kontrollorgan och Anmälda Organ. Akreditering utförs i Sverige endast av Swedac (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll) som är en myndighet. Akreditering innefattar bland annat genomgång av organets ledningssystem, personalens kompetens, utrustningens och lokalernas lämplighet och även att använda metoder passar för uppgiften. Akreditering genomförs av oberoende tekniska experter och personal från Swedac och det ingår bland annat en tillsyn på plats. SP är ackrediterat för många olika aktiviteter, bland annat

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Postadress	Besöksadress	Telefon / Telefax	E-post / Internet	Bankgiro	PlusGiro	Org.nummer
SP Box 857 501 15 BORÅS	Västeråsen Brinellgatan 4 504 62 BORÅS	010-516 50 00 033-13 55 02	info@sp.se www.sp.se	715-1053	1055-3	556464-6874

provninglaboratorium, produktcertifieringsorgan och Anmält Organ för PPE och också den provningsmetod som tagits fram av SP för utvärdering av Hövding är ackrediterad av Swedac.

Huvudskydd för cyklister ska uppfylla de grundläggande kraven i direktivet för personlig skyddsutrustning 89/686/EEG. Detta kan tillverkaren visa genom att antingen låta prova huvudskyddet enligt en harmoniserad standard EN 1078 som gäller för provning av cykelhjälm, eller låta ett Anmält Organ (anmält för PPE) göra en bedömning av om produkten uppfyller de grundläggande kraven i direktivet. Detta förfarande är något som EU-kommissionen tillåter, bland annat för att nyskapande och annorlunda produkter inte skall hindras tillträde till marknaden för att de måste provas enligt standarder som är avsedda att prova traditionella produkter. Huvudskyddet Hövding är en sådan annorlunda och nyskapande produkt som inte är lämplig att prova enligt befintliga standarder. De valde då att kontakta ett Anmält Organ, i detta fall SP. SP har utvärderat produkten enligt de grundläggande kraven i PPE-direktivet och tagit fram en speciell metod för göra dessa utvärderingar. Den metod som SP har tagit fram har alltså grundat sig på målet att cyklisten skall skyddas från skada.

Vi vill också göra ett antal påpekanden om vissa saker som framförs i artikeln.

I artikeln står att *"Hövding inte absorberar tillräckligt mycket energi när den släpps mot ett 130 mm stålstånd. Resultatet blev betydligt sämre än för vanliga cykelhjälm"*. Hövding har av det franska laboratoriet provats i enlighet med standarden EN 1078. I EN 1078 används ett platt städ med diameter 130 mm vid provning av stötdämpning. I SP-metoden används ett större städ för att undvika negativa effekter som städets kant och dimensioner ger på en airbaghjälm men som vanligtvis uteblir vid provning av en konventionell hjälm. Beslutet att gå upp i storlek på städet i vår metod grundas bland annat på vår erfarenhet av hjälmstandardisering där det är klart att det platta städet ska simulera en (oändligt stor) asfaltsyta och att diametern 130 mm har valts för att det rent praktiskt ska fungera att prova i en konventionell provrigg.

I artikeln sägs även att *"Det är långt ifrån alltid cyklistens huvud slår i den breda asfalten, hjälmen ska även skydda mot metallstolpar, trottoarkanter och liknande"*. Just därför ingår, precis som i EN 1078, ett så kallat trottoarkantsstäd i den provningsmetod som SP har utvecklat, Hövding klarade även detta moment i metoden.

Angående uppblåsningstiden står det att läsa i artikeln att Hövding har lång uppblåsningstid jämfört med ett krav avseende airbags för motorcyklar. SP anser att jämförelsen med motorcykelskydd är irrelevant på grund av skillnaderna i hastighet mellan cykel och motorcykel.

Angående SP:s ackreditering sägs i artikeln *"Det svenska labbet SP har på uppdrag av företaget Hövding utformat en egen testmetod. Ingen myndighet eller tredje part har verifierat den metoden"*. Detta är en ett påstående som Carina Lundgren, chefredaktör, och Ronny Karlsson, testchef, vidhåller i en senare kommentar till artikeln. Detta är direkt felaktigt. SP är ackrediterat av Swedac och den speciella metoden är också ackrediterad av Swedac. SP är också Anmält Organ och har rätt att hantera denna typ av fall inklusive utveckling av nya testmetoder och utvärderingskriterier. Detta faktum har dessutom kommunicerats till Råd & Rön innan artikeln publicerades.

Den franska konsumenttidningen Que Choisir har inte uppgett vilket laboratorium som har utfört den provning som refereras till i artikeln, än mindre ange om laboratoriet är ackrediterat. Det är för SP ifall kunden tillåter en självklarhet att öppet stå för sina provningsresultat i de fall de publiceras i allmänna media och också ange vilka typer av tredjepartsgranskningar (ackrediteringar) laboratorerna omfattas av. Motsvarande anser SP även borde gälla för de som i allmänna media publicerar laboratorieresultat, dvs att man anger laboratoriet och vilken

typ av ackreditering som det har. Att hänvisa till att det franska laboratoriet används av flera franska ministerier är inte ett tillräckligt bevis på kvalitet och kompetens. Den internationellt erkända typ av bevis för laboratoriers kompetens är ackreditering.

Vi hoppas att detta har klargjort situationen avseende Hövding dvs. att det som inledningsvis står i Råd och Rön's artikel att *"Hövding inte klarade de skyddskriterier som internationella standarder föreskriver"* stämmer och det var just därför som de som utvecklade Hövding vände sig till ett Anmält Organ, SP, för att visa att man uppfyller de grundläggande kraven i direktivet, dvs att skydda cyklister. Hade den "vanliga" cykelhjälmprovningstandarden EN 1078 varit tillämplig för denna typ av produkt hade de som utvecklat Hövding naturligtvis provat enligt denna standard och sluppit betala för utveckling av en provningsmetod som utgår från direktivets krav. Det som sägs i ingressen till artikeln om att *"Säkerheten verkar vara bristfällig"* är däremot helt felaktigt, vilket provningarna hos SP har visat.

Avslutningsvis kan vi säga att det är med viss förvåning vi läser artikeln i Råd & Rön som tydligt visar att tidningen, inte minst dess chefredaktörer och testchef, har vaga och i vissa fall helt felaktiga uppfattningar om sådana, för konsumentssäkerhet, vitala begrepp som CE-märkning, ackreditering och Anmält Organ.

Med vänlig hälsning

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
SP Kvalitet och Miljö

Magnus Holmgren
kvalitets- och miljöchef SP